

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 73/2022-9

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho prerokoval námietku zaujatosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] [REDACTED] vedenú na Ústavnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 371/2022, vznesenú proti sudcovi Ústavného súdu Slovenskej republiky Rastislavovi Kaššákovi v konaní vedenom na Ústavnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 153/2022 a takto

rozhodol:

Sudca Ústavného súdu Slovenskej republiky Rastislav Kaššák **nie je vylúčený** z konania a rozhodovania vo veci vedenej na Ústavnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 153/2022.

Odôvodnenie:

I.

Skutkový stav a námietka zaujatosti

1. Ústavný súd vedie pod sp. zn. Rvp 153/2022 konanie o ústavnej sťažnosti sťažovateľa vo veci namietaného porušenia ním označených ústavných práv postupmi a rozhodnutiami (v súvislosti s nepovolením očkovania väzňov neregistrovanými vakcínami proti COVID-19) Ústavu na výkon trestu odňatia slobody a Ústavu na výkon väzby [REDACTED], Generálneho riaditeľstva Zboru väzenskej a justičnej stráže, Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky a Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky.

2. Vec napadla I. senátu ústavného súdu, ktorého predsedom je podľa Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2022 do 31. decembra 2022 (ďalej len „rozvrh práce“) Miloš Maďar a členmi sú sudkyňa Jana Baricová a sudca Rastislav Kaššák (sudca spravodajca).

3. Podaním doručeným ústavnému súdu 31. januára 2022 sťažovateľ v tomto konaní vzniesol námietku zaujatosti proti sudcovi I. senátu ústavného súdu Rastislavovi Kaššákovi, poukazujúc na to, že jeho ústavná sťažnosť sa týka vakcíny Sputnik V, Ruskej federácie a jej prezidenta Vladimíra Putina, na ktorého adresu sa sudca Rastislav Kaššák „*nenávisťne hanlivo verejne vyjadril*“, čo podľa názoru sťažovateľa dokazuje článok zverejnený na internete, ktorý sťažovateľ priložil k námietke zaujatosti.

II.

Vyjadrenie sudcu

4. Sudca Rastislav Kaššák sa k námietke zaujatosti vyjadril listom z 3. februára 2022, v ktorom okrem iného uviedol: „*navrhovateľa/sťažovateľa [černá štvorcová škrabka] vôbec osobne nepoznám, nikdy sme sa osobne a ani inak nestretli, nikdy som s ním nekomunikoval a to žiadnym spôsobom. Nie som nemeckého pôvodu, necítim nenávisť voči Ruskej federácii a ani ruskému národu. Chcem zdôrazniť, že môj prístup k tejto veci a navrhovateľovi/sťažovateľovi zodpovedá plne povinnostiam vyplývajúcim z funkcie sudcu Ústavného súdu Slovenskej republiky, preto by som ani nebol pri konaní a rozhodovaní v tejto veci voči navrhovateľovi/sťažovateľovi zaujatý. Námietku zaujatosti voči mojej osobe aj na základe vyššie uvedeného preto považujem za nedôvodnú a absurdnú.*“

III.

Posúdenie veci ústavným súdom

5. Ústavný súd na úvod zdôrazňuje, že požiadavka nestrannosti sudcu sa dotýka samej podstaty spravodlivosti a jej vnímania. Nestrannosť znamená absenciu zaujatosti či predsudku, znamená, že sudca nemá žiaden osobný záujem na výsledku konania.

Nestrannosť sa obyčajne definuje ako neprítomnosť predsudku (zaujatosti). V judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), na ktorú nadväzuje aj judikatúra ústavného súdu, sa rozlišuje nestrannosť subjektívna a nestrannosť objektívna. Subjektívne chápanie nestrannosti je posudzovaním správania súdu (sudcu). Subjektívna nestrannosť sa prezumuje, až kým nie je dokázaný opak, čo však je zriedkavý prípad. Nestrannosť z hľadiska správania sudcu je vlastne nedostatok subjektívnej nezaujatosti, o ktorom svedčí správanie sudcu. Objektívna nestrannosť sa naproti tomu neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska sudcu, ale podľa objektívnych symptómov. Sudca môže subjektívne rozhodovať absolútne nestranne, ale napriek tomu jeho nestrannosť môže byť vystavená oprávneným pochybnostiam so zreteľom na jeho štatút či funkcie, ktoré vo veci vykonával. Práve tu sa uplatňuje tzv. teória zdania, podľa ktorej nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť v očiach strán. Podľa názoru ESLP objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prerokúvanej veci a účastníkom konania. Rozhodujúcim prvkom rozhodovania o zaujatosti zákonného sudcu je to,

či obava účastníka konania (jeho právneho zástupcu) je objektívne oprávnená. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že naznačujú nedostatok neustrannosti súdu (rozsudok ESLP vo veci Pullar v. Spojené kráľovstvo).

6. Podľa § 49 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sudca ústavného súdu je vylúčený z konania a rozhodovania vo veci, ak so zreteľom na jeho pomer k veci, účastníkom konania, zúčastnenej osobe alebo ich zástupcom možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti. Dôvodom na vylúčenie sudcu ústavného súdu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu ústavného súdu v konaní o prerokúvanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach na ústavnom súde.

Podľa § 49 ods. 2 zákona o ústavnom súde sudca ústavného súdu je vylúčený z konania a rozhodovania vo veci aj vtedy, ak bol v tej istej veci činný pri výkone inej funkcie alebo povolania, než je funkcia sudcu ústavného súdu.

Podľa § 50 ods. 2 zákona o ústavnom súde účastník konania má právo vzniesť námietku zaujatosti proti sudcom ústavného súdu, ktorí majú jeho vec prerokovať a rozhodnúť. Námietku zaujatosti je účastník konania povinný vzniesť do desiatich dní odo dňa, keď sa dozvedel o dôvodoch vylúčenia. Účastník konania je povinný uviesť, kedy sa dozvedel o dôvodoch vylúčenia. Námietku zaujatosti musí účastník konania odôvodniť. Sudca ústavného súdu, proti ktorému námietka smeruje, je povinný sa k námietke zaujatosti vyjadriť. Na opakované námietky zaujatosti podané proti tomu istému sudcovi ústavného súdu z toho istého dôvodu ústavný súd neprihliadne, ak už o predchádzajúcej rovnakej námietke zaujatosti rozhodol.

Podľa § 51 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde ak ide o rozhodovanie v senáte ústavného súdu, o vylúčení sudcu ústavného súdu rozhoduje iný senát ústavného súdu určený rozvrhom práce.

7. Podľa čl. IV bodu 1 písm. b) rozvrhu práce o vylúčení sudcu pri rozhodovaní v senáte podľa § 51 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde rozhoduje druhý senát, ak ide o sudcov prvého senátu.

8. Pokynom predsedu ústavného súdu z 3. februára 2022 bola námietka zaujatosti vznesená sťažovateľom proti sudcovi Rastislavovi Kaššákovi pridelená II. senátu ústavného súdu, ktorý ju v súlade s citovaným článkom rozvrhu práce prerokoval v zložení Jana Laššáková (predsedníčka senátu a sudkyňa spravodajkyňa) a sudcovia Peter Molnár a Ľuboš Szigeti (ďalej len „námietkový senát“).

9. Námietkový senát po preskúmaní podania sťažovateľa, ktorým uplatnil námietku zaujatosti proti sudcovi I. senátu ústavného súdu Rastislavovi Kaššákovi, zistil, že dôvodom, pre ktorý by mal byť sudca Rastislav Kaššák vylúčený z rozhodovania o jeho ústavnej sťažnosti,

je podľa sťažovateľa skutočnosť, že sa „*nenávisťne hanlivo verejne vyjadril*“ na adresu prezidenta Ruskej federácie Vladimíra Putina.

10. Pokiaľ ide o subjektívne hľadisko, treba vychádzať z prezumpcie nepredpojatosti dotknutého sudcu a zistiť, či jeho vyjadrenia alebo správanie v konkrétnej veci neposkytujú dôkazy pre vyvrátenie tejto domnienky. Z obsahu vyjadrenia sudcu Rastislava Kaššáka vyplýva, že vo vzťahu k navrhovateľovi sa necíti byť zaujatý. Rovnako samotné správanie sudcu nijako nespochybňuje jeho subjektívnu nestrannosť. Vzhľadom na uvedené teda nie je možné sudcu ústavného súdu Rastislava Kaššáka považovať za subjektívne zaujatého.

11. Námietkový senát tak následne podrobil nestrannosť sudcu Rastislava Kaššáka v danom prípade aj testu objektívnemu, t. j. zisteniu, či vzhľadom na sťažovateľom namietané vyjadrenie sudcu ústavného súdu môžu z pohľadu externého pozorovateľa (účastníka konania) existovať objektívne odôvodnené obavy, že tento sudca vo veci nie je nestranný.

Podľa názoru námietkového senátu z vyjadrenia sudcu Rastislava Kaššáka nemožno identifikovať intenzitu a závažnosť, ktorá by založila pochybnosť o nezaujatosti sudcu ústavného súdu v danej veci. Inak povedané, z objektívneho hľadiska sťažovateľom namietané vyjadrenie sudcu ústavného súdu Rastislava Kaššáka nemohlo vyvolať objektívne odôvodnené obavy, že sudca ústavného súdu vo veci nie je nestranný.

12. Teda skutočnosti uvádzané navrhovateľom v jeho námietke zaujatosti v kontexte rozhodovania vo veci vedenej na ústavnom súde pod sp. zn. Rvp 153/2022 nevzbudzujú zo subjektívneho, ako ani z objektívneho hľadiska oprávnené pochybnosti o nestrannosti sudcu ústavného súdu Rastislava Kaššáka. Ani vo vyjadrení namietnutého sudcu ústavného súdu námietkový senát nevidel skutočností, ktoré by po ich podrobení subjektívnemu a objektívnemu testu nestrannosti mohli rezultovať v konštatovaní vylúčenia sudcu ústavného súdu z niektorého zo zákonom stanovených dôvodov. Keďže obavu sťažovateľa vo vzťahu k nezaujatosti sudcu Rastislava Kaššáka považuje námietkový senát za objektívne neoprávnenú, rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. februára 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu